

Bouwsteen ten behoeve van het Strategisch Plan Natura 2000

Soorten van de Vogelrichtlijn¹ voor zover betrokken bij de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden

A051 Krakeend² *Anas strepera*, niet-broedvogel **DEFINITIEF (4 november 2022)**

Deze bouwsteen richt zich op de Krakeend in de hoedanigheid van niet-broedvogel. In Nederland is de soort het gehele jaar door aanwezig. Krakeenden overwinteren in ondiepe zoete wateren, maar ze worden ook aangetroffen op grotere (diepere) wateren, in estuaria en langs kusten. De Krakeend is een grondeleend die niet of nauwelijks duikt en als zodanig gebonden is aan ondiepten en oevergebieden. Het gevarieerde dieet is grotendeels plantaardig. Krakeenden eten vooral loof, wortels en zaden van waterplanten, krans- en draadwieren, vegetatieve delen van waterplanten (macrofyten), soms ook valgraan op stoppelvelden. Daarnaast wordt ook dierlijk voedsel zoals zoetwaterslakken, waterinsecten, wormen en kleine visjes genuttigd. In de winter wordt de eigen broed- en standpopulatie aangevuld met broedvogels uit Fenno-Scandinavië, de Baltische staten en westelijk Rusland. De in ons land overwinterende en broedende Krakeenden maken deel uit van de Noordwest-Europese flyway-populatie, waarvan in Nederland in de winter 40-50% verblijft.

I. Samenvatting

Landelijk doel³

Vigerend landelijk doel (zie doelendocument, ministerie van LNV 2006) <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10.200 vogels (seizoensgemiddelde⁴).</i>	10.200 vogels (seizoensgemiddelde)
Voorstel nieuw landelijk doel 2030/2050 <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor een populatie van ten minste 40.000 vogels (seizoensgemiddelde), waarmee een gunstige Staat van Instandhouding wordt behouden.</i>	40.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Gunstige Referentiewaarde Populatie <i>Omvang populatie behorende bij de toestand waarin een populatie in ons land in een ecologisch 'gezonde' situatie verkeert (zie Vogel et al. 2021).</i>	40.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Huidige populatieomvang <i>Gemiddeld aantal vogels in de periode 2014/15-2019/20 (seizoensgemiddelde).</i>	65.000 vogels (seizoensgemiddelde)

Voorstel voor regionale opgave

Het aantal vogels per regio (provincies en rijkswateren) en de regionale opgaves voor 2030 en 2050 zijn in tabel 1 weergegeven. Voor de provincies is dit exclusief het aandeel rijkswateren. In deze bouwsteen zijn de rijkswateren gedefinieerd als het voortouwgebied⁵ van Rijkswaterstaat (RWS). Omdat er voor de Krakeend als niet-broedvogel geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave. In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. In de winter komen Krakeenden in alle regio's voor, met de grootste aandelen in de rijkswateren (ca. een kwart) gevolgd door Zuid-Holland, Noord-Brabant en Noord-Holland. De overige regio's herbergen alle minder dan 10% van de overwinterende aantallen.

¹Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB 2010, L 20), zoals laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) nr. 2019/1010 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 (PB 2019, L 170).

²Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000-gebieden relevant als niet-broedvogel.

³Het vigerende landelijke doel is niet zonder meer te vergelijken met het voorgestelde nieuwe landelijke doel. Bij het voorgestelde nieuwe landelijke doel is gebruik gemaakt van sinds 2006 beschikbaar gekomen nieuwe gegevens en informatie, correcties en voortschrijdend inzicht m.b.t. de in Nederland aanwezige vogelpopulaties (zie ook van Kleunen et al. 2017). Daarnaast zijn er verschillen in de systematiek om de landelijke doelen te bepalen (ministerie van LNV 2006, Vogel et al. 2021).

⁴De som van maandelijks schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

⁵Natura 2000-gebied waar RWS of een provincie voortouwnemer is. De rol van voortouwnemer is vooral die van eerst verantwoordelijke bij het opstellen van het beheerplan.

Tabel 1. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Krakeend als niet-broedvogel voor 2030 en 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. n.b. = niet bepaald.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2030/2050
rijkswateren	16.000	24%	n.b.	9.600
Zuid-Holland	14.000	21%	sterke toename	8.400
Noord-Brabant	7.800	12%	sterke toename	4.800
Noord-Holland	7.200	11%	sterke toename	4.400
Friesland	4.500	7%	sterke toename	2.800
Gelderland	4.400	7%	sterke toename	2.800
Utrecht	3.000	5%	sterke toename	2.000
Groningen	2.000	3%	sterke toename	1.200
Overijssel	2.000	3%	sterke toename	1.200
Flevoland	1.500	3%	sterke toename	1.200
Zeeland	1.200	2%	sterke toename	800
Limburg	900	1%	sterke toename	400
Drenthe	500	1%	sterke toename	400
Landelijk	65.000	100%	sterke toename	40.000

Prioritering

De Krakeend bevindt zich als niet-broedvogel in een gunstige Staat van Instandhouding en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

II. Inhoudelijke onderbouwing van de bouwsteen

1. Staat van Instandhouding (SvI)

De huidige SvI van de Krakeend als niet-broedvogel wordt als ‘gunstig’ beoordeeld:

Verspreidingsgebied	gunstig
Populatie	gunstig
Leefgebied	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig
Staat van Instandhouding	gunstig

Het verspreidingsgebied, waarbij het gaat om de buitengrens van het gebied waarbinnen de soort voorkomt, is stabiel in vergelijking met de periode rond 1980, dus ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn. De huidige populatieomvang ligt met 65.000 vogels (seizoensgemiddelde) ruim boven de Gunstige Referentiewaarde voor de populatie van 40.000 vogels (zie box 1, tabel 2). In combinatie met een sterk toenemende lange termijntrend (1980/81-2019/20) leidt dit tot een gunstige beoordeling van het aspect populatie. De Gunstige Referentiewaarde voor het aspect populatie is voor de Krakeend gebaseerd op de Ecologisch Gunstige Referentieperiode (EGR) 2005-2015 (figuur 1). De omvang van de populatie ten tijde van deze periode wordt voor plantenetters als Krakeend ecologisch gezien als voldoende beschouwd voor duurzame instandhouding van de soort. De omvang en kwaliteit van het leefgebied zijn voldoende om het aantal vogels op een gunstig niveau in stand te houden. De aantallen laten op de korte termijn nog steeds een sterke toename zien en er zijn geen ontwikkelingen die de gunstige SvI op de langere termijn in de weg staan, waarmee het toekomstperspectief wordt beoordeeld als gunstig. In het doelendocument (ministerie van LNV 2006) werd de SvI tevens op alle aspecten als ‘gunstig’ ingeschat.

Box 1. Generieke uitleg referentiewaarde

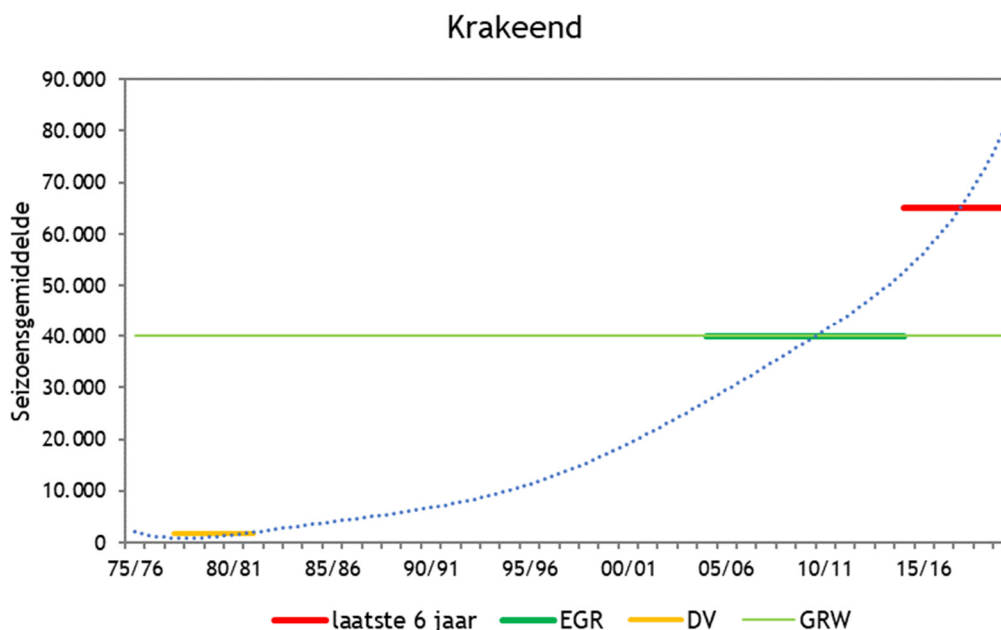
De populatietrend is in belangrijke mate sturend bij het vaststellen van de SvI. Daarnaast dient aan een Gunstige Referentiewaarde te worden getoetst:

- De *Gunstige Referentiewaarde* (GRW) (ofwel *Favourable Reference Value* -FRV-) schetst de gezonde ecologische toestand van de soort. Daarbij geldt als beginsel de situatie rond 1980. Dat is het niveau van de populatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn in 1980, de *Directive Value* (DV). Een afname na inwerkingtreding strookt niet met de bedoeling van de Vogelrichtlijn.
- Indien de situatie rond 1980 aantoonbaar niet gunstig was (bijvoorbeeld na een grote afname of als de soort daarna een herstel liet zien), dan wordt gekeken naar een *Ecologische Gunstige Referentie* (EGR). In een groot aantal gevallen zijn dat voor broedvogels de jaren vijftig zoals ook vastgesteld als referentie voor de Rode Lijst. In andere gevallen (bijvoorbeeld na een herstel) kan dit echter ook ná 1980 zijn.
- In het geval de EGR op 1950 wordt gesteld dan wordt de GRW bepaald op 90% van de toenmalige populatiestand, waarmee o.a. rekening wordt gehouden met natuurlijke fluctuaties rond deze stand; doorgaans is pas bij een afname van meer dan 10% over een lange-termijn (30 jaar) sprake van een significante afname.
- Bij onomkeerbare omstandigheden, kan de GRW naar beneden worden bijgesteld. Daarvan is bijvoorbeeld sprake bij soorten van boerenland; sinds 1960 is hier sprake van 16% afname door bebouwing.
- In sommige gevallen zijn zowel de EGR als de DV niet goed bruikbaar, bijvoorbeeld als de EGR niet kan worden bepaald, omdat er geen stabiele gunstige periode te definiëren is, omdat de populatie zich rond 1980 in een dalperiode bevond, of omdat een soort zich recent gevestigd heeft. Dan wordt teruggevallen op een duurzaamheidsnorm (alleen broedvogels) of het gemiddelde over de laatste zes jaar (nieuwe soorten). De duurzaamheidsnorm is een waarde waaronder de soort niet meer duurzaam in Nederland kan voortbestaan.

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

Tabel 2. Informatie over de populatieomvang- en ontwikkelingen die betrokken is bij de beoordeling van de Staat van Instandhouding (SvI).

Aspecten kerngetallen SvI	Periode	Conclusie/output
Huidige populatieomvang	2014/15-2019/20	65.000 vogels (seizoensgemiddelde)
Beoordeling korte termijntrend	2008/09-2019/20	sterke toename (7,1% per jaar)
Beoordeling lange termijntrend	1980/81-2019/20	sterke toename (9,9% per jaar)
Gunstige Referentiewaarde Populatie	EGR	40.000 vogels (seizoensgemiddelde)

Figuur 1. Overzicht van de waarden waarmee de ‘Gunstige Referentiewaarde (GRW)’ voor de populatie van de Krakeend als niet-broedvogel is bepaald. Weergegeven zijn de Ecologische Gunstige Referentie (groen, EGR), de periode rond 1980, bij de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (geel, DV = Directive Value), de huidige populatieomvang (rood) en de GRW (lichtgroen). De blauwe stippellijn geeft de aantalsontwikkeling (aantal vogels) weer van 1975/76-2019/20. Voor een verdere toelichting over de methodiek wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

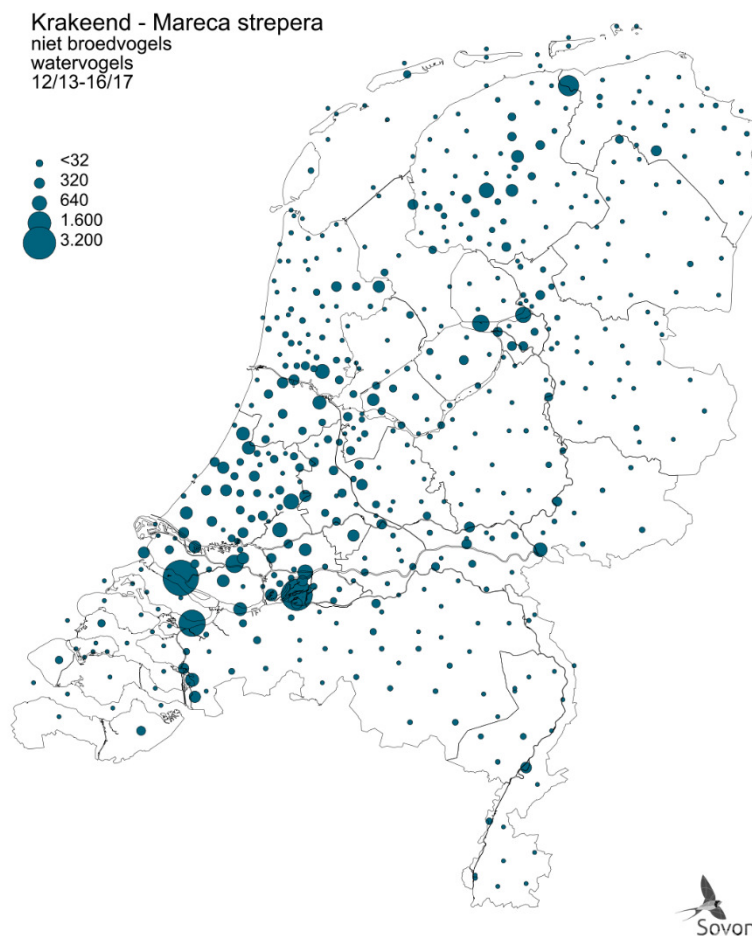
2. Landelijke opgave bij een gunstige Staat van Instandhouding (GSvI)

De populatieomvang overeenkomstig de GSvI bedraagt 40.000 vogels (seizoensgemiddelde). Met gemiddeld 65.000 vogels over de laatste zes jaar ligt de huidige populatie daar ruim boven.

III. Haalbaarheid

1. Beoordeling landelijke opgave

De aantallen in Nederland nemen, net als in de broedtijd, al tientallen jaren toe (Boele *et al.* 2021, Hornman *et al.* 2021). In de jaren zeventig en tachtig was het nog een schaarse watervogel, tegen de eeuwwisseling was de winterpopulatie met een factor 15 toegenomen, en vooralsnog is de groei niet gestagneerd (Kleyheeg 2018). De toename van de Krakeend in Nederland vormt onderdeel van een proces dat in grote delen van West-Europa al tientallen jaren gaande is. Deze toename hield aanvankelijk vermoedelijk verband met het ongeschikter worden van oostelijker gelegen broedgebieden, waaronder Rustland en Oekraïne. Deze populaties hebben aan belang ingeboet door grootschalige ontginning en verdroging van moerasgebieden (Keller *et al.* 2020). Meer recent spelen landschappelijke veranderingen de soort in de kaart. Eind vorige eeuw werden de West-Europese wateren door hun toegenomen voedselrijkdom – gevolg van o.a. fosfaatbelasting – voor Krakeenden aantrekkelijker. Het lijkt erop dat de Krakeend zowel overweg kan met *eutrofiëring* (algen als voedselbron) als met de recenter ingezette verbetering van de waterkwaliteit (oligotrofiëring, met o.a. fonteinkruiden en kranswieren als voedselbron). De soort kan dus in een grote verscheidenheid van watertypen voorkomen (van den Bremer *et al.* 2015). De Krakeend komt in het najaar en de winter vooral in West- en Zuidwest-Nederland talrijk voor (Kleyheeg 2018; zie ook figuur 2). De soort is het talrijkst in september-november wanneer tot 100.000 vogels in Nederland verblijven. Een groot deel daarvan trekt vervolgens door naar Zuidwest-Europa, maar vele duizenden overwinteren in ons land.

Figuur 2. Verspreiding van de Krakeend als niet-broedvogel in de periode 2012/13 - 2016/17. Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (vogels) per hoofdgebied (cluster van telgebieden) (Sovon 2022).

2. Knelpunten en maatregelen

Knelpunten

Op dit moment zijn er op landelijk niveau geen belangrijke knelpunten die het behoud van de GsvI van de Krakeend als niet-broedvogel in de weg staan. De onderstaande analyse richt zich dan ook op behoud van de gunstige situatie.

Beheer en herstel-/verbetermaatregelen

- De gevoeligheid van de Krakeend voor versterking is groot, met name versterking door watersporters. Ze vluchten weg op afstanden van rond de 300 m. Een door windsurfers sterk verstoord gebied kan tijdelijk worden verlaten (Krijgsveld *et al.* 2008).
- Krakeenden profiteren zowel binnen als buiten de broedtijd van natuurontwikkeling in het rivierengebied (van Turnhout *et al.* 2007, van den Bremer *et al.* 2009). Dit wordt met name veroorzaakt door de uitbreiding van het areaal aan ondiepe wateren en nevengeulen. Gezien de geringe grootte van Krakeenden en het onvermogen om te duiken, zijn de meeste Krakeenden gebonden aan voedsel dat aan de oppervlakte of tot maximaal 30 cm waterdiepte voorkomt.

Regionale verschillen

Op de lange termijn gezien is in alle regio's een toename zichtbaar, recent lijkt in tegenstelling tot de landelijke trend in een aantal gebieden de groei eruit, zoals in het Lauwersmeer. De lagere aantallen aldaar hebben vooral te maken met het uitblijven van de zomerpiek, de periode waarin de eenden ruien. In die maanden lijken Krakeenden het Lauwersmeer minder te bezoeken (Kleefstra *et al.* 2020).

Relevante ontwikkelingen op het vlak van beleid en beheer

De Krakeend profiteert zowel binnen als buiten de broedtijd van natuurontwikkeling. In veel natuurontwikkelingsgebieden binnen het Natura 2000-netwerk en op gronden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wordt gestuurd op ontwikkeling van natte natuur. Dit gebeurt op grotere schaal onder andere via de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW).

Ontwikkelingen op biogeografische schaal

De in ons land overwinterende en broedende Krakeenden maken deel uit van de Noordwest-Europese flyway-populatie, waarvan in Nederland in de winter ca. 40-50% verblijft. Deze flyway-populatie omvatte in de periode 2013-2018 naar schatting ca. 140.000 vogels, en nam in de periode 2008-2018 toe (Wetlands International 2022). Ook de Europese broedpopulatie laat een toename zien (Keller *et al.* 2020). De Krakeend is op Europees niveau gecategoriseerd als een soort van ‘Least Concern’ in de IUCN Rode Lijst (Birdlife International 2021). In de internationale literatuur wordt de toename van Krakeend zowel in Noordwest-Europa als in Noord-Amerika vooral in verband gebracht met het bezetten van nieuwe en geschikte habitats (zie overzicht in van den Bremer *et al.* 2015).

Kennisleemtes

Er zijn op dit moment geen kennisleemtes die het behouden van de GSvI in de weg staan.

Beoordeling haalbaarheid populatieomvang in 2030 en 2050

Op dit moment bevindt de Krakeend zich als niet-broedvogel in een GSvI en het toekomstperspectief is gunstig. In samenhang met de populatiegroei kan behoud van de Gunstige Referentie Populatie van 40.000 vogels (seizoensgemiddelde) als haalbaar worden beoordeeld.

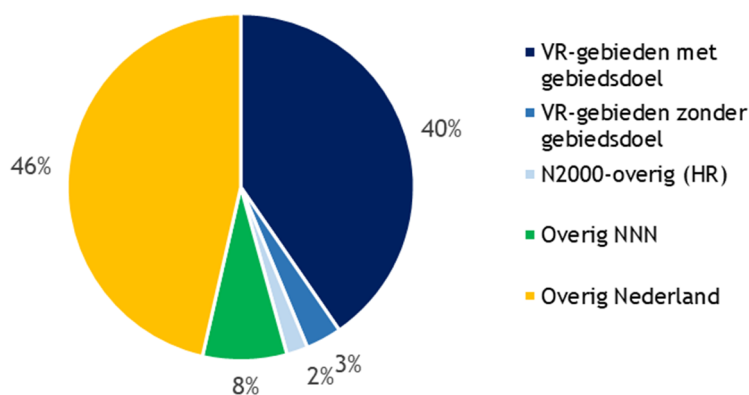
3. Advies landelijk doel en tussendoelen

De populatieomvang bij een GSvI bedraagt 40.000 vogels (seizoensgemiddelde). De populatieomvang van ca. 65.000 vogels (seizoensgemiddelde) die momenteel in Nederland aanwezig is, ligt hier ruim boven. De korte termijntrend is positief en het toekomstperspectief is als gunstig beoordeeld. Het advies is daarom om het landelijke doel op 40.000 vogels (seizoensgemiddelde) te stellen, overeenkomstig de omvang waarbij de soort duurzaam in het leefgebied kan voortbestaan.

IV. Regionale opgave

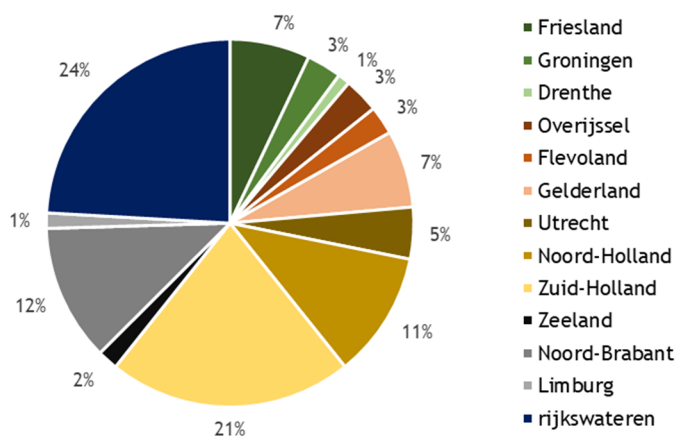
1. Actueel voorkomen

In de afgelopen zes seizoenen bevond 40% van de bij ons overwinterende Krakeenden zich binnen vogelrichtlijngebieden met een gebiedsdoel voor deze soort (figuur 3). Iets minder dan de helft van de populatie overwintert in ‘overig Nederland’.

Figuur 3. Aanwezigheid in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20) in onder de Vogelrichtlijn aangewezen Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel voor de Krakeend als niet-broedvogel, de overige vogelrichtlijngebieden, overige Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijngebieden), overig Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig Nederland (buiten N2000/NNN).

In figuur 4 wordt de verdeling gepresenteerd over de provincies en de rijkswateren. Het provincie-aandeel is exclusief rijkswateren, de aantallen in het rivierengebied worden wel aan de provincies toegekend. Voor deze indeling is gekozen omdat provincies en RWS (rijkswateren) de voortouwnemers voor de beheerplannen zijn. Naast de rijkswateren (ca. een kwart) herbergen de provincies Zuid-Holland, Noord-Brabant en Noord-Holland relatief veel Krakeenden. De overige regio's herbergen lagere aandelen (minder dan 10%) van de overwinterende aantallen. Met name in Drenthe en Limburg zijn buiten de broedtijd maar weinig Krakeenden aanwezig.

Figuur 4. Aanwezigheid van de Krakeend als niet-broedvogel in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20) per provincie (exclusief rijkswateren) en in de rijkswateren. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS.

Het Haringvliet en de Biesbosch leveren beide met gemiddeld zo'n 8% van de landelijke populatie een belangrijke bijdrage (tabel 3). De aantallen laten hier overeenkomstig de landelijke trend nog steeds een toename zien. In het rivierengebied kunnen ze bijvoorbeeld prima uit de voeten in waterpartijen omgeven door ruigtevegetaties, en profiteren zo van grootschalige natuurontwikkeling (Terlouw *et al.* 2020).

Tabel 3. De belangrijkste gebieden voor de Krakeend als niet-broedvogel in de winterseizoenen 2014/15-2019/20 alsmede overige Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel (IHD) voor deze soort. Het procentueel aandeel in de Nederlandse winterpopulatie is indicatief weergegeven. Functie(s) van het gebied: f (foerageren). Type berekening (waarde): g = seizoensgemiddelde. VR* = (mede) onder de Vogelrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied met een instandhoudingsdoel voor de Krakeend als niet-broedvogel, HR = in het kader van de Habitatrictlijn aangewezen als Natura 2000-gebied (indien >5%), NNN = Natuurnetwerk Nederland (indien >5%), overig = overig Nederland, rw = rijkswateren (voortouwnemer RWS), IHD = huidig instandhoudingsdoel, - = geen IHD.

Gebied	Status	Regio	Functie (waarde)	Huidige populatie	Aandeel in NL	IHD (vogels)
Haringvliet	VR*/HR	rw	f (g)	5.391	8%	860
Biesbosch	VR*/HR	NB	f (g)	5.067	8%	1.300
Krammer-Volkerak	VR*/HR	rw	f (g)	2.339	4%	480
Rijntakken	VR*/HR	Gl	f (g)	2.239	3%	340
Zoetwatergetijdervieren	HR/NNN/overig	ZH	f (g)	1.733	3%	-
Lauwersmeer	VR*	Gr	f (g)	1.181	2%	900
Ketelmeer & Vossemeer	VR*	rw	f (g)	1.094	2%	160
Zwarte Meer	VR*/HR	rw	f (g)	1.050	2%	90
IJsselmeer	VR*/HR	rw	f (g)	830	1%	200
Hollands Diep	VR*/HR	rw	f (g)	821	1%	230
Waddenzee	VR*/HR	rw	f (g)	784	1%	320
Markermeer & IJmeer	VR*/HR	rw	f (g)	545	1%	90
Ilperveld, Varkenland, Oostzanerveld & Twiske	VR*/HR	NH	f (g)	400	1%	200
Markiezaat	VR*	NB	f (g)	368	1%	280
Eemmeer & Gooimeer Zuidoever	VR*	rw	f (g)	366	1%	90
Veluwerandmeren	VR*/HR	rw	f (g)	349	1%	280

Gebied	Status	Regio	Functie (waarde)	Huidige populatie	Aandeel in NL	IHD (vogels)
Zoommeer	VR*	rw	f (g)	348	1%	180
Sneekermeergebied	VR*	Fr	f (g)	327	1%	220
Oostelijke Vechtplassen	VR*/HR	NH	f (g)	322	<1%	40
Lepelaarplassen	VR*	FL	f (g)	320	<1%	210
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	VR*	ZH	f (g)	318	<1%	70
Oosterschelde	VR*/HR	rw	f (g)	291	<1%	130
Alde Feanen	VR*/HR	Fr	f (g)	288	<1%	120
Oostvaardersplassen	VR*	FL	f (g)	247	<1%	480
De Wieden	VR*/HR	Ov	f (g)	243	<1%	150
Grevelingen	VR*/HR	rw	f (g)	184	<1%	320
Zouweboezem	VR*/HR	Ut	f (m)	173	<1%	130
Witte en Zwarte Brekken	VR*	Fr	f (g)	144	<1%	70
Voordelta	VR*/HR	rw	f (g)	91	<1%	90
Westerschelde & Saefthinge	VR*/HR	rw	f (g)	75	<1%	40
Veerse Meer	VR*	rw	f (g)	69	<1%	60

2. Advies voor regionale opgave voor 2030 en 2050

Het voorgestelde landelijke doel voor 2030 en 2050 vormt het uitgangspunt voor de regionale opgaves. De opgave wordt verdeeld naar rato van het aandeel van de regio in de landelijke populatie, tenzij er redenen zijn om daar gemotiveerd van af te wijken. Dat kan door verschillen in regionale trends (makkelijker te realiseren in regio's waar de soort het beter doet), verschil in areaal potentieel leefgebied en/of de nabijheid van bronpopulaties voor herstel. Bij de Krakeend is er geen reden om af te wijken van de verdeling op basis van het huidige regioaandeel in het landelijke totaal. Omdat er voor de Krakeend geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave (tabel 4). In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. In de winter komen Krakeenden in alle regio's voor, met de grootste aandelen in de rijkswateren (ca. een kwart) gevolgd door Zuid-Holland, Noord-Brabant en Noord-Holland. De overige regio's herbergen alle minder dan 10% van de overwinterende aantallen.

Tabel 4. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Krakeend als niet-broedvogel voor 2030 en 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. n.b. = niet bepaald.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2030/2050
rijkswateren	16.000	24%	n.b.	9.600
Zuid-Holland	14.000	21%	sterke toename	8.400
Noord-Brabant	7.800	12%	sterke toename	4.800
Noord-Holland	7.200	11%	sterke toename	4.400
Friesland	4.500	7%	sterke toename	2.800
Gelderland	4.400	7%	sterke toename	2.800
Utrecht	3.000	5%	sterke toename	2.000
Groningen	2.000	3%	sterke toename	1.200
Overijssel	2.000	3%	sterke toename	1.200
Flevoland	1.500	3%	sterke toename	1.200
Zeeland	1.200	2%	sterke toename	800
Limburg	900	1%	sterke toename	400
Drenthe	500	1%	sterke toename	400
Landelijk	65.000	100%	sterke toename	40.000

V. Prioritering

De Krakeend bevindt zich als niet-broedvogel in een GSvI en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

Literatuur

- BIRDLIFE INTERNATIONAL. 2021. European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- VAN DEN BREMER L., VAN TURNHOUT C., VAN ROOMEN M. & VOSLAMBER B. 2009. Natuurontwikkeling in uiterwaarden: hoe reageren trekkende en overwinterende watervogels? *De Levende Natuur* 110: 231-234.
- VAN DEN BREMER L., SCHEKKERMAN H., VAN DER JEUGD H., VAN ROOMEN M., VAN WINDEN E. & VAN TURNHOUT C. 2015. Populatieontwikkeling Wilde Eend, Krakeend, Kuifeend en Tafeleend in Nederland: wat weten we over de achtergronden? Sovon-rapport 2015/65, CAPS-rapport 2015/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- BOELE A., VAN BRUGGEN J., HUSTINGS F., VAN KLEUNEN A., KOFFLIJBERG K., VERGEER J. W. & VAN DER MEIJ T. 2021. Broedvogels in Nederland in 2019. Sovon-rapport 2021/02. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- HORNMAN M., KAVELAARS M., KOFFLIJBERG K., HUSTINGS F., VAN WINDEN E., VAN ELS P., KLEEFSTRA R., SOVON GANZEN- EN ZWANENWERK GROEP & SOLDAAT L. 2021. Watervogels in Nederland in 2018/2019. Sovon rapport 2021/01, RWS-rapport BM 21.08. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍSEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M. V., BAUER H.-G. & FOPPEN R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- KLEEFSTRA R., BEEMSTER N., KLOOSTERHUIS J. & VAN WINDEN E. 2020. Watervogels in het Lauwersmeer in 2018/2019. Sovon-rapport 2020/14. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- VAN KLEUNEN A., VAN ROOMEN M., JANSSEN J.A.M., KUITERS A.T., VAN WINDEN E., BOELE A., SCHMIDT A.M. & VAN VREESWIJK T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- KLEYHEEG E. 2018. Krakeend *Anas strepera*. Pp. 102-103 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- KRIJGSVELD K.L., SMITS R.R. & VAN DER WINDEN J.R. 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Rapport nr. 08-173. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- MINISTERIE VAN LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- TERLOUW S., DE JONG A., HAAN R., GEBUIS H. & JAQUET R. 2020. Avifauna van de Biesbosch: meer dan een eeuw vogelveranderingen. Stichting Natuur- en Vogelwacht Biesbosch. Strix Uitgeverij, Dordrecht.
- VAN TURNHOUT C., VAN DER WEIDE M., KURSTJENS G. & LEUVEN R. 2007. Natuurontwikkeling in de uiterwaarden: hoe reageren broedvogels? *De Levende Natuur* 108: 52-57.
- VOGEL R.L., FOPPEN R., VAN KLEUNEN A., VAN ROOMEN M. & VAN TURNHOUT C.A.M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND. 2022. Krakeend. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1820>. Geraadpleegd op 28/01/2022.
- WETLANDS INTERNATIONAL. 2022. Waterbird Population Estimates. <http://wpe.wetlands.org/>. Geraadpleegd op 07/02/2022.